

Κυριακή Προ Των Φώτων: «Βάπτισμα Ζωής και Σωτηρίας»

Οικονόμου Νικολάου Πάτσαλου

Κυριακή προ των Φώτων και το κλίμα είναι ακόμα εορταστικό και πανηγυρικό. Η ομορφιά της εκκλησιαστικής ζωής βασίζεται στο εορτολόγιό της. Μετά τη μεγάλη χαρά της γέννησης του Χριστού, ετοιμαζόμαστε για άλλα σπουδαία βιωμένα γεγονότα. Η σημερινή Κυριακή γίνεται το σκαλοπάτι που μας μεταφέρει νοερά από τη Βηθλεέμ στην έρημο του Ιορδάνου. Η ευαγγελική περικοπή μάς προετοιμάζει για την επικείμενη λαμπρή εορτή των Αγίων Θεοφανείων.

Ο Μέγας των προφητών, ο τίμιος και ένδοξος Ιωάννης ο Πρόδρομος, η φωνή της ερήμου, βροντοφωνάζει τότε και σήμερα απευθυνόμενος προς τα ότα της εκάστοτε ανθρωπότητας για την έλευση του Ισχυρού Θεού, του μεγάλου και Θεάνθρωπου Χριστού. Πραγματικά, η μορφή του Προδρόμου διδάσκει πολλά και μάλιστα προδρομικά του Χριστού. Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς από αυτόν; Τη ζωή του στην έρημο, το κήρυγμα και τη διδασκαλία του ή τις μεγάλες αρετές που τον κοσμούσαν;

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή είναι μεν απλή και λιτή στο περιεχόμενο, όμως μεγάλη σε διαχρονικές αλήθειες. Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος όντας στην έρημο προετοιμάζει τους ανθρώπους, ώστε να δεχθούν τον ερχόμενο Μεσσία. Και αυτό το επιτυγχάνει με δύο απλά πράγματα, τα οποία δίδαξε και ο Ιησούς αργότερα με την πληρότητά τους. Ο Πρόδρομος βαπτίζει τους ανθρώπους παρέχοντάς τους άφεση αμαρτιών. Συνεπώς, τόσο το βάπτισμα όσο και η εξομολόγηση των αμαρτιών προϋπάρχουν ως εκκλησιαστικές πρακτικές, όμως άνευ του πρίσματος που τους έδωσε ο Χριστός, δηλαδή της Βασιλείας του Θεού.

Μια πολύ σπουδαία θεολογική αναγωγή βασισμένη στη σημερινή διήγηση του Ευαγγελιστή Μάρκου είναι η σχέση Βαπτίσματος και άφεσης αμαρτιών. Είναι αξιοπρόσεκτο πως οι Ιεροσολυμίτες και Ιουδαίοι που προστρέχουν στον Βαπτιστή βαπτίζονται «*ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν*». Αυτή την πρακτική, αν την προσλάβουμε σύμφωνα με τα δεδομένα της μετά Χριστόν περιόδου μπορούμε να ανιχνεύσουμε αρκετά νοήματα.

Η Πατερική σκέψη βλέπει πάντοτε αλληλένδετα τη σχέση του μυστηρίου του Βαπτίσματος και του μυστηρίου της Μετανοίας (Εξομολογήσεως). Το μυστήριο του Βαπτίσματος που μας προικοδοτεί ο Ιησούς διά της Θεοφανείας του στον Ιορδάνη, είναι το «*ὔδωρ τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ*» για τον κάθε προσερχόμενο σε αυτό. Ταυτόχρονα, όμως, γίνεται και προοπτική ζωής, της οποίας μέλημα καθίσταται, πλέον, η διατήρηση αυτής της Καθαρότητας και Αγιότητας που δωρίζει το Βάπτισμα.

Μέσα σε αυτή την προοπτική, λοιπόν, της προσπάθειας να διατηρήσουμε καθαρή και αλώβητη την ταυτότητα του Βαπτίσματός μας, εντάσσεται και η μετοχή μας στο μυστήριο της Εξομολογήσεως. Το μυστήριο της Εξομολογήσεως στα μάτια των πατέρων αποτελεί ένα Δεύτερο Βάπτισμα. Και, όντως, είναι δεύτερο βάπτισμα, που έρχεται να καθαρίσει και να αποκαταστήσει το πρώτο. Μάλιστα, όπως δίδασκε και ο μέγας Θεολόγος μιας άλλης ερήμου,

όπως την ονόμαζε ο ίδιος, της ερήμου της Ομόνοιας των Αθηνών, το μεγαλείο αυτού του δευτέρου βαπτίσματος έγκειται στο ότι η καθαρτική του ιδιότητα μάς κάνει πιο καθαρούς και από ότι ήμασταν προηγουμένως.

Παράλληλα, για τη διατήρηση της καθαρότητας που παρέχει το Βάπτισμα προϋποτίθεται ζωή απλότητας και λιτότητας, ώστε ο νους να παραμένει προσγειωμένος και να μην υπερίπταται. Ο Βαπτιστής μάς αναδεικνύει εκτός των άλλων και ένα πρότυπο ζωής. Είναι «ένδεδυμένος τρίχας καμήλου», τρέφεται με ό,τι του παρέχει η ερημιά των Ιεροσολύμων, και το κυριότερο είναι πέρα για πέρα ταπεινός σε σημείο που θεωρούσε τον εαυτό του ανάξιο να λύσει τα υποδήματα του Χριστού και Θεού του.

Όλα αυτά είναι πάρα πολύ διαχρονικά και σύγχρονα, αν διερωτηθούμε ποια αξία έχουν στη ζωή μας. Τα μυστήρια, άραγε, λένε κάτι στους ανθρώπους σήμερα; Υπάρχει η επίγνωση ότι είμαστε βαπτισμένοι ή ότι κάνουμε αστοχίες και αμαρτίες που πληγώνουν πρώτα τον εαυτό μας και έπειτα την κοινωνία μας; Υπάρχει, έστω, αίσθηση ανάγκης για αλλαγή, διόρθωση και μετάνοια; Υπάρχει, τέλος, προοπτική στη ζωή του ανθρώπου, που να μην είναι μόνο κοσμική και κοινωνική; Ποια είναι; Και πώς κατευθυνόμαστε προς αυτή; Με ποιο μοντέλο ζωής;

Είθε όλα αυτά τα θεολογικά πράγματα που πηγάζουν από τις ευαγγελικές περικοπές και από τη σκέψη των πατέρων να μας συγκινήσουν, ώστε να αναπτύσσουμε υγιή σχέση με τον κόσμο, τα πράγματα και τη ζωή που τρέχει.